

Veiligheidsladder doet in 2022 zijn intrede

VCA-CERTIFICAAT IS VOOR SOMMIGE
BEDRIJVEN NIET MEER VOLDOENDE

Ondertekenaars van de Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCvIdB) nemen veiligheidsbewustzijn als verplichting op in aanbestedingen of contracten en doen dat in de vorm van de Veiligheidsladder. Deze afspraak heet Veiligheid in Aanbestedingen (ViA). Dit betekent voor een flink aantal cumelabedrijven dat het ‘gewone’ VCA-certificaat niet meer voldoende is.

Het aantal ongevallen in de bouw is al een aantal jaren zorgwekkend. Ongevallen kunnen worden voorkomen met tal van maatregelen, maar de menselijke factor blijft van grote invloed. Daarom hebben opdrachtgevers en opdrachtnemers ervoor gekozen om speciale aandacht te besteden aan de menselijke inbreng. Leidinggevenden en medewerkers hebben een grotere invloed op de veiligheid dan ze zelf vaak denken. Om die reden is bewustwording van die eigen invloed belangrijk. Het streven van deze partijen is om een cultuur te creëren waarbij veiligheid echt op één staat bij alle medewerkers. Opdrachtgevers en opdrachtnemers in de bouw en aanverwante sectoren hebben daarvoor een convenant getekend. Daarin staat dat partijen die hebben getekend vanaf de ingangsdatum alleen nog

zullen werken met toepassing van de Veiligheidsladder. Vanaf 1 maart 2020 is de naam overigens gewijzigd in Safety Culture Ladder (SCL). Helaas is Cumela niet betrokken geweest bij het opstellen van dit convenant en wilden de deelnemende partijen ook niet luisteren naar onze bezwaren. Wij vinden dat dit ook prima via het VCA-certificaat had kunnen worden geregeld. Nu de partijen toch voor deze weg hebben gekozen, doen we er alles aan om het zo praktisch mogelijk te houden. Inmiddels hebben bijvoorbeeld Rijkswaterstaat en een aantal grote wegenbouwaannemers besloten dat zij en andere bedrijven die voor hen werken moeten voldoen aan de eisen van de Veiligheidsladder. Dit geldt dus ook voor cumelabedrijven die werk voor hen uitvoeren.

IMPACT			
CONTRACTWAARDE	Laag Grondbouw (o.a. grondwerk, grondverzet, dijkverzwaring) / Installatietechniek / Afwerking & Onderhoud	Midden Utiliteitsbouw <i>laag</i> / Woningbouw / Wegenbouw / Fundatie / Ondergrondse Infra-K&L / Sloop	Hoog Utiliteitsbouw <i>hoog</i> / Tunnelbouw / Spoorbouw / Waterbouw-Civiel
Hoog > €5 miljoen			
Midden €1 t/m €5 miljoen			
Laag < €1 miljoen			
<p>Benodigde bewijs per risico:</p> <p>Oranje: Certificering</p> <p>Blauw: SCL Licht audit (Voorheen ervaringsaudit)</p> <p>Cyaan: Self Assessment</p> <p>Ondergrens:</p> <ul style="list-style-type: none"> Contractwaarde tot € 100.000 vrijgesteld Bedrijven tot 5 personen vrijgesteld 			

REGELS ROND CERTIFICEREN

Als een certificaat nodig is, is de eerste stap het invullen van een webtool, de Self Assessment Questionnaire (SAQ). Op basis van de uitslag van deze vragenlijst blijkt op welke fronten er nog 'werk aan de winkel' is. Daarmee kan het echte werk beginnen. Cumela Advies kan daarbij meedenken en oplossingsrichtingen aandragen. Daarbij zullen af en toe wat formulieren worden gebruikt, maar in de meeste gevallen zal het gaan om acties, het formuleren van beleid en het organiseren van betrokkenheid. Hoe lang het duurt, hangt helemaal af van de uitkomsten van de vragenlijst en het ambitieniveau van het desbetreffende bedrijf. Zeker is wel dat het creëren van bewustwording en betrokkenheid in het hele bedrijf, van hoog tot laag, tijd en inspanning

kost. Op tijd beginnen dus!

Op 1 januari 2022 geldt voor bedrijven die opdrachten aannemen waarvoor de certificering verplicht is om minimaal op trede 2 (reactief) te zijn gecertificeerd. Vanaf 1 januari 2024 zal de verplichting gaan gelden om minimaal op trede 3 (berekenend) gecertificeerd te zijn.

De ervaring leert dat niet meevalt om met eigen management de focus op dit onderwerp te houden en tot creatieve ideeën te komen. Daarom raden wij aan om tijdig externe ondersteuning in te schakelen. De norm is in te zien via www.safetycultureladder.com.

Vragen over de Veiligheidsladder? Neem contact op met Richard Wolting, rwolting@cumela.nl, en Ad Karelse, akarelse@cumela.nl.

5

VOORUITSTREVENDE

Veiligheid is volledig geïntegreerd in alle bedrijfsprocessen.

4

PROACTIEF

Veiligheid heeft een hoge prioriteit en wordt continu verbeterd.

3

BEREKENEND

Veiligheidsregels worden belangrijk gevonden.

2

REACTIEF

Verandergedrag is ad-hoc en van korte duur.

1

PATHOLOGISCH

'Wat niet weet, wat niet deert.'

VIJF TREDEN

Met behulp van de Veiligheidsladder kan worden aangetoond dat een bepaald niveau van veiligheidscultuur is bereikt, oplopend van pathologisch (1) tot vooruitstrevend (5). Zie bijgaande figuur 1. Volgens het covenant ViA wordt in eerste instantie geëist dat wordt voldaan aan de eisen van trede 2. Na een jaar moet niveau 3 zijn bereikt. Op welke manier kun je aantonen dat je het vereiste niveau hebt bereikt?

TIPS VAN DE ADVISEUR

- Kijk op www.gc-veiligheid.nl/veiligheid-in-aanbesteding-via.
- Download de 'Handreiking ViA'

Er zijn drie auditvormen:

- SCL Original of SCL-certificaat met trede vermelding
- SCL Light met een statement met trede-indicatie in plaats van een certificaat
- Approved Self Assessment zonder certificaat of statement. Als bewijsmiddel wordt een eigen verklaring van de CI afgegeven, waarin staat vermeld dat de toets is uitgevoerd en wat het resultaat van de toetsing is.

WELKE AUDITVORM

Als bedrijf kun je per opdracht zien wat gewenst of vereist is. In tabel 2 zie je wat de contractwaarde en wat het risicoprofiel van de desbetreffende opdracht is. Daaruit kun je afleiden aan welke eis je moet voldoen. Bij bedrijven die bijvoorbeeld op basis van een raamcontract het hele jaar regiewerk uitvoeren voor een hoofdaannemer wordt over het algemeen de ingeschatte waarde van het jaarcontract bepaald.

In de praktijk komt het erop neer dat de meeste cumelabedrijven in het grondverzet zullen werken. Dit betekent de kolom met de impact 'laag'. De contractwaarde zal bij de meeste bedrijven lager zijn dan één miljoen euro. In dat geval is een Approved Self Assessment voldoende.

Bedrijven tot vijf personen (dus ook zzp'ers) zijn vrijgesteld. Alle auditvormen kennen een geldigheid van drie jaar wanneer de jaarlijkse tussentijdse verificatie succesvol is voltooid. Wanneer een bepaald niveau is behaald, wordt dat met geldigheidsduur opgenomen in het register op www.safetycultureladder.com.

Tekst: Ad Karelse, adviseur managementsystemen